

AN LIBER PORPHIRII SIT PARS LOGICES

Ex dictis supra sequitur librum istum partem esse logices, non autem necessarium. Primam partem conclusionis probamus sumendo regulam (599): illa necessario considerantur in arte, quae continentur sub modo considerandi illius artis, ista sunt huiusmodi, ergo. Maior clara per regulam sumptam, minor probatur, sumendo unum saepius dictum ex Averroë probatum (600): modum considerandi ipsius logices esse ut instrumentum notificandi, ista huiusmodi (ut probatum supra), ergo pars logices, et necessaria consideratio haec in logica.

Praeterea habemus regulam Aristotelis (601): quae considerantur in arte necessario, quattuor sunt, subiectum totale, species subiecti totalis, principia et passiones horum; cum ergo ista sint principia propositionis topicæ de qua necessario in logica, merito igitur in logica horum necessaria consideratio. Praeterea sunt species praedicati in communi, de quo in libro Priorum, ergo de istis in libris magis particularibus, scilicet in libro Posteriorum, ut praedicata per se vel per accidens, in libris Topicorum ut praedicata in quid vel in quale.

Quod autem ista consideratio necessario sit logica (probatum). Quod autem iste liber Porphyrii non sit necessarius in logica videndum. Quod erit altera pars conclusionis, probamus hoc auctoritate et ratione.

Primo auctoritate Averroës in ultimo expositionis Porphyrii. Secundo auctoritate ipsius met Porphyrii qui dixit velle facere introductorium ad librum Praedicamentorum Aristotelis, qui liber per ipsum est primus in logica, ergo iste liber non est necessaria pars logices.

Praeterea quod introducit ad aliquam facultatem, non est pars necessaria illius facultatis, ipse met Porphyrius dicit facere introductorium ad logicam, ergo non pars logices necessaria, sed ad bene esse.

Praeterea sequeretur quod Aristoteles esset diminutus, omnia enim invenit et complevit ipse Aristoteles nec potest addi nec diminui quicquid in dictis eius (602).

Arguimus ratione ipsius Averroës in ultimo expositionis Porphyrii hoc modo, vel enim ista considerantur ut praedicata demonstrabilia, idest per se vel per accidens et sic in libris Posteriorum, vel ut praedicata in quid vel in quale et sic in libris Topicorum, non ergo necessarius iste liber. Quam rationem et Balduinus praceptor meus assignabat sumens ex Averroë loco dicto.

Nos addamus rationem demonstrativam, sumendo ut dictum regulam (603) quattuor esse considerata in arte necessario, subiectum, species subiecti, principia et passiones istorum.

Sumimus alterum (604) praedicatum et subiectum sunt relativa ad propositionem, referuntur ergo ad propositionem, vel ergo ad propositionem in communi, et sic praedicatum et subiectum in communi in libro in quo de propositione in communi, scilicet in libro Priorum, vel ut praedicata in quid vel in quale et sic referuntur ad propositionem topicam (605). Et sic in libro Topicorum de talibus praedicatis problematicis, in quo de huiusmodi propositione, vel ut praedicata per se vel per accidens, et sic referuntur ad propositionem demonstrativam, et sic necessario in libro Posteriorum de talibus praedicatis; per primum fundamentum hoc modo tamen, si per se, partes sunt propositionis; si per accidens nullo modo; et hoc modo tradidit haec Aristoteles in logica, nihil penitus dimittens, non ergo necessarius iste liber, addamus quod ista praedicata sint considerata ab ipso Porphyrio ut praedicata in quid vel in qualia, et sic considerantur ab Aristotele (606).

Quod patet per regulam datam supra (607): sicuti diffinit ita considerat artifex, Porphyrius eodem modo

diffinit, ergo eodem modo considerat: nullus igitur alias modus relinquitur ut considerari possint haec nisi ut Aristoteles consideravit, non ergo necessarius iste libellus Porphyrii.

Preaterea: necessarium est sine quo non, sed sine libro Porphyrii completa est ipsa logica, non igitur necessarius.

Quod vero tantum sit utilis, non autem necessarius iste liber, sed de bonitate, declaramus auctoritate et ratione. Primo auctoritate ipsius Averrois in ultimo expositionis Porphyrii. Pro quo declarando sumo unum ([608](#)): quaedam sunt quae considerantur necessario, et quae sunt haec, diximus saepius supra, quaedam vero sunt quae considerantur ad bene esse, de bonitate, et sunt illa quae faciunt meliori modo cognoscere illa quae considerantur de necessitate in aliqua arte; exemplum in logica non necessario considerantur de voce, nec de passionibus animae, et tamen Aristoteles ([609](#)) aliquo modo declaravit ut faciat cognoscere illud quod necessario erat considerandum in libro Perihermeneias, scilicet nomen, verbum et oratio, sic etiam in 2° libro Posteriorum, ut dicit Averroes ([610](#)), illud capitulum non est pars necessaria libri Posteriorum, nec considerationis logicae, sed de bonitate ut meliori modo possumus intelligere quomodo principia demonstrationis sint per se nota. Ita etiam si quaeratur in logica aliquod quae sit, utrum logica sit scientia vel ars, tunc declarare quid scientia et quid ars in logica, et in illo quae sit de bonitate non autem de necessitate.

Dicimus igitur quod illa est consideratio de bonitate, quae non est rerum necessario consideratarum in arte. Sed consideratio rerum quae facilitant cognitionem rerum necessario consideratarum in arte.

Ex his declaramus auctoritatem Averrois in ultimo expositionis Porphyrii, dicens Porphyrium ista consideravisse ut faciat in arte lucrari omni modo lucri; per omnem modum lucri vocat Averroes considerationem de bonitate artis; nam qui considerat necessaria artis, illa lucratur tantum necessaria in arte, qui vero considerat illa quae facilitate ea quae sunt necessaria facultatis, ille facit lucrari bonum omni modo, ista enim considerat ipse Porphyrius ad exclamandum et declarandum illa quae Aristoteles breviter consideravit in libris Topicorum, et ideo non solum declarat quae necessaria, sed etiam non necessaria et illa quae aliquo modo utilitatem afferunt, et ideo dicit facit lucrari omni modo boni quo potest fieri.

Probamus ratione, per supra sumpta, illa quae faciunt ad cognitionem et facilitating rem necessario consideratam, non necessario consideratur, ista huiusmodi (ut probatum) et ipse met Porphyrius dicit, neque potest negare, cum omni modo quo possunt ista considerari haec in logica consideravit ipse Aristoteles, merito igitur de bonitate, non autem aliqua necessitate librum hunc compositum ipse Porphyrius.

Sed primo dubitatur, sicut et ipse met Averroes dubitat in ultimo expositionis Porphyrii, sumens ista praedicata sunt praedicata communia. Tunc argumentor, per regulam, ([611](#)) communia necessario considerantur ante minus universalia, sed ista sunt communia per sumpta, ergo necessario debet precedere eorum consideratio, ergo necessaria consideratio in logica.

Secundo dubitatur ([612](#)), praecognitio quid nominis est necessaria ante omnem doctrinam, sed istae sunt praecognitiones nominis, ut dicit Averroes loco dicto, quare necessario debent precedere, ergo necessaria consideratio.

Ad primum respondemus sumendo unum ex ipso Averroë ([613](#)), sillogismum topicum et regulas logicales posse considerari duobus modis, uno modo in quantum docentur et cognoscuntur, alio modo ut eis utimur, id est usus eorum; sic dicimus sillogismum topicum in quantum de eo dantur regulae ad cognoscendum ipsum, non est communis, sed pertinet ad librum proprium logicae, scilicet in libro Topicorum; usus vero eius est communis cunctis artibus, omnes enim artes topicæ possunt arguere, non autem omnes tradunt regulas

sillogismi topici. Sic dicimus nos ista posse considerari, vel in quantum cognoscuntur vel ut eis utimur, primo modo non sunt communia, immo considerantur ut praedicata in quid vel in quale, quae habent aliquid communius, quod est ipsum praedicatum in communi de quo in libro Priorum, bene eorum usus est communis. Ad rationem sunt communia, ergo necessario etc. Negat Averroes in ultimo expositionis Porphyrii, datur enim communis in logica, ut dictum bene, vero usus est communis istorum.

Ad secundum facilis est responsio per regulas Aristotelis supra dictas: quid nominis necessaria praecognitio rei necessario consideratae, et sic ista praecognitio necessaria est in libris Topicorum, non autem hic. Quam rationem supra declaravimus.

Note

599) 1° Post., cap. 27°, comm. 178°; 2° Phis., cap. 17°

600) 1° Post., in prologo

601) 1° Post., capp. 20°, 25° et cap. De unitate scientiae

602) 1° Phis., in prologo, Averr.

603) 1° Post., capp. 20°, 25° et cap. De unitate scientiae

604) 1° Prior., cap. 1°

605) 1° Top., cap. 4°

606) 1° Top., cap. 4°

607) 6° Meth., cap. 2°

608) 1° Post., comm. 32°; 2° Post., cap. 101°

609) 1^ Perihermeneias, cap. 1°

610) Cap. ultimo

611) 1° Phis., cap. 4°

612) 1° Post., capp. 2° et 25°

613) 1° Post., in prologo

Tutti i contenuti di questo documento sono pubblicati sotto la [Licenza Creative Commons: NC-SA](#)
[Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 License](#)

